

kyte, ki je v dneh žalosti in trpljenja zlagal pesem o junakih v trdni veri v boljšo bodočnost. Jan Rokyta je še vedno mojster oblike, zato nam podaja v krepkih verzih prizore groze in smrti. Kdo bi bil bolj poklican slaviti češke mučenike, kakor on, ki tako zvesto stopa po poti čeških husitov. Zato bomo radi shranili to knjigo pesmi kot dragocen spomin velikih dogodkov. Saj hrani v sebi sveta čustva in misli češkega človeka.

Dr. I. L.

M. Krleža: Pjesme. II. Zagreb. 1918. Kratka zbirka na 30 straneh nam podaja lirične pesmi, ki dokazujejo silo in bojevitost mladega hrvatskega poeta. Slutimo precej globokosti, ki pa se pojavlja malce temno, tako da se nam zdi, da bo iz teh pojavov šele nastal pesnik, ki bo dal svoji misli tudi jasnega izraza. Za sedaj je še: „svaka riječ napjev i svaki oblik sjen“. Zato vidimo tu verslibrista, ki podaja svoje misli v prostem verzu: Ta svoboda ima svoje dobre in slabe strani — ker daje možnost, da pesnik govori tako, kakor „držče duša“, pa tudi lahko premalo pazi na to, kaj je v duši pesem in kaj je misel. Imamo torej pesnika skrajno moderne smeri in pričakujemo, da bo podal še mnogo boljših pesmi, nego jih čitamo tu. Knjižica je izšla v založništvu „Juga“. Cena 2 K.

Dr. I. L.

Pismo na oni svet. (Francu Podkrajšku-Harambaši v spomin.) Ali še veš, dragi Harambaša, kako je bilo tisti dan, ki mi je ostal tako dobro v spominu? Slonel si na oknu, saj je bil prav lep pomladanski dan, 24. majnika, v sredo po binkoštih 1. 1915. Slonel si na oknu, pušil si pipo in gledal na pusto Resljevo cesto. O, vem, da je bilo treba marsikaj premisliti: Italijani so napovedali vojno, na Soči so se začele bitke, v Galiciji je šlo čudno, čudno in Tvoje skrbno srce, ki je vedno gledalo na sever in na jug, na vzhod in zapad, ni imelo pokoja. Mislil si najbrže, kaj bo sedaj tam na jugu, kaj bo, če pojde vojska čez deželo, kaj naj storimo mi, ki nam niso prijatelji ne ti, ne oni... Takrat — okoli enajstih dopoldne je bilo — so pripeljali po Resljevi cesti dolg spreved: ob obeh straneh so stopali vojaki z nasajenimi bajoneti in mi smo stopali v sredi po štirje in štirje. Nosili smo s seboj na hrbtih, kar je kdo imel, in nihče izmed nas ni vedel, kam vodi ta pot. Nisi bil nevajen takih prizorov — bože, privadili smo se vsega v tistih prvih letih. Zapazil si me takoj med vrstami in si mi prijateljsko pokimal. Kako bi me ne bil razveselil ta Tvoj pozdrav: saj se drugi niti niso upali nas pozdraviti, ko so nas vedli po ljubljanskih ulicah. Kdo bi pozdravljal take sumljive, nezanesljive, nevarne ljudi, ki stopajo v senci bajonetov. Ti si prijel naglo pipo v roke in si ostrmel. Malo te je presenetilo, kajti nas je bilo mnogo. In zdelo se mi je, da so Ti zatrepetale tiste košate dobrohotne oči. Pozdravil sem Te prav veselo, še z roko sem ti mahnil in menda sem se pri tem zadovoljno smejal. Spomnil sem se, kolikokrat sva zvečer hodila pod onimi lipami na Resljevi cesti in sva govorila o davnih časih. Pa kaj bi o tem, dragi moj Harambaša! Ti si gledal za nami in zdi se mi, da si zaklel. Mi smo odšli na kolodvor in od tam v svet. In prav nič težkega ni bilo v mojem srcu, zato ker sem vedel, da si ostal v domovini še Ti in mnogo enakih, in kdo bi obupaval, če ve, da gredo za njim še tisoči. Mislila sva takrat, jaz in Ti, da je blizu gloria in odrešenje, pa sva se vračunala, jaz in Ti, ker se optimisti večkrat varajo; toda Ti si bil vaje, da si sprejemal razočaranja z isto stoisko mirnostjo, s katero so drugi sprejemali presenečenja, zato si čakal mirno onega velikega konca, ki ga je nam vsem narekovala naša vera. Kolikokrat sem se spomnil